



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**  
**ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ**  
**ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**ΓΝΩΜΗ**

**Δ40/2020**

**(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ' υποπερ. (δδ) Ν. 4013/2011)**

**Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

Στην Αθήνα σήμερα, την 21η Μαΐου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι (2020) ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Προεδρεύων:** Αδάμ Καραγλάνης, Αντιπρόεδρος
- 2. Μέλη :**
  - Δημήτρης Λουρίκας (μέσω τηλεδιάσκεψης)
  - Δημητρης Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)
  - Μαρία Στυλιανίδη
  - Ερωφίλη Χριστοβασίλη
  - Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης

**Γραμματέας:** Μαρία Αντωνοπούλου, Π.Ε. Διοικητικού Οικονομικού

**Εισηγητές:** Ηλιάνα Κανταρτζή, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Αθανάσιος Καϊμακάμης, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Πληροφορικής

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν οι εισηγητές Η. Κανταρτζή (μέσω τηλεδιάσκεψης) και Α. Καϊμακάμης, καθώς και ο Αν. Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Ελέγχου, Ευάγγελος Καραμανλής, οι οποίοι αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη του Συμβουλίου της Αρχής.

**Ερώτημα:** Το με α.π. 1217/21.01.2020 έγγραφο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ (α.π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 437/21.01.2020), μετά του συνημμένου σε αυτό φακέλου, όπως συμπληρώθηκε δια του με α.π. 6153/31.03.2020 εγγράφου, μετά των συνημμένων σε αυτό στοιχείων και πληροφοριών (α.π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.Σ.Υ. 1937/06.04.2020) καθώς και του από 23.04.2020 εγγράφου της ίδιας (α.π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.Σ.Υ. 2218/23.04.2020).

**Θέμα:** Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, περί προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011, ως ισχύει, για την ανανέωση σύμβασης Microsoft Enterprise Agreement, για τρία (3) έτη, με την εταιρεία MICROSOFT IRELAND

OPERATIONS LIMITED, δαπάνης ευρώ κατ' ανώτατο όριο 729.492,72 πλέον ΦΠΑ κατ' έτος και συνολικά για τα τρία έτη ευρώ κατ' ανώτατο όριο 2.188.478,16 πλέον ΦΠΑ.

1. Με το με α.π. 1217/21.01.2020 έγγραφο της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (στο εξής «ΕΥΔΑΠ ΑΕ») (α.π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 437/21.01.2020), μετά του συνημμένου σε αυτό φακέλου, όπως συμπληρώθηκε δια του με α.π. 6153/31.03.2020 εγγράφου, μετά των συνημμένων σε αυτό στοιχείων και πληροφοριών (α.π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.Σ.Υ. 1937/06.04.2020) καθώς και του από 23.04.2020 εγγράφου της ίδιας (α.π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.Σ.Υ. 2218/23.04.2020), ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, περί προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης σύμφωνα με το άρθρο 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011, ως ισχύει, για την ανανέωση σύμβασης Microsoft Enterprise Agreement, για τρία (3) έτη, με την εταιρεία MICROSOFT IRELAND OPERATIONS LIMITED, δαπάνης ευρώ κατ' ανώτατο όριο 729.492,72 πλέον ΦΠΑ κατ' έτος και συνολικά για τα τρία έτη ευρώ κατ' ανώτατο όριο 2.188.478,16 πλέον ΦΠΑ.

## **I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ**

2. Από τη μελέτη των στοιχείων και εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1 Από το έτος 2001 έως την 31.10.2004 η ΕΥΔΑΠ ΑΕ μεριμνούσε για την κατοχύρωση των αδειών χρήσης των λογισμικών Microsoft που διέθετε, με ετήσιες συμβάσεις τύπου Open Subscription License, τις οποίες συνήπτε με εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές της εταιρείας Microsoft.

2.2 Το έτος 2005 συνήφθη, κατόπιν της υπ' αριθμ. 15128/2005 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, μεταξύ της εν λόγω και της εταιρείας MICROSOFT IRELAND OPERATIONS LIMITED, σύμβαση τύπου (direct) Microsoft Enterprise Agreement, αξίας 1.035.370,59 ευρώ και διάρκειας τριών ετών. Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στα συνημμένα έγγραφα του με αιτήματος της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και ειδικότερα σύμφωνα με την από 11.12.2019 εισήγηση της Διεύθυνσης Πληροφορικής προς το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής, τα Enterprise Agreements που συνάπτει η εταιρεία Microsoft, απευθύνονται «σε μεγάλους οργανισμούς που έχουν υπό τη διαχείρισή πάνω από 500 Η/Υ , με ελάχιστη διάρκεια τριών (3) ετών». Επιπλέον, ομοίως σύμφωνα με τα προσκομισθέντα ως άνω στοιχεία, αντικείμενο της ως άνω υπογραφείσας σύμβασης αποτέλεσε η αγορά και συντήρηση αδειών λογισμικού κατά τα έτη 2005 -2008. Σημειώνεται ότι, η ως άνω MICROSOFT IRELAND OPERATIONS LIMITED αποτελεί την έδρα της εταιρείας Microsoft στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι δε η μόνη που δύναται να συνάπτει άμεσα – απευθείας (direct) συμβάσεις τύπου Enterprise Agreement με τους φορείς στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.3 Σύμφωνα με το αίτημα της ΕΥΔΑΠ ΑΕ καθώς και το με α.π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1937/06.04.2020 έγγραφο παροχής συμπληρωματικών στοιχείων, η επιλογή της απευθείας σύναψης σύμβασης με την εταιρεία Microsoft εξασφαλίζει σημαντική εξοικονόμηση κόστους, λόγω του ότι δεν «παρεμβάλλονται» μεταπωλητές, διανομείς προϊόντων ή λοιπές τρίτες εταιρείες οι οποίες, κατά τη μεταπώληση προϊόντων της Microsoft, θα επιβάρυναν την αξία της σύμβασης με το δικό τους κέρδος. Η αιτούσα παραθέτει στο ως άνω έγγραφο στοιχεία προς τεκμηρίωση της εν λόγω εξοικονόμησης, τόσο για την αιτούσα, όσο και για το Ελληνικό Δημόσιο, κύριο μέτοχο αυτής.

2.4 Το έτος 2008 συνήφθη, κατόπιν της υπ' αριθμ. 16222/2008 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, μεταξύ των ανωτέρω, σύμβαση τύπου (direct) Microsoft Enterprise Agreement, αξίας 980.772,53 ευρώ και διάρκειας τριών ετών. Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στα συνημμένα του αιτήματος έγγραφα, αντικείμενο της ως άνω σύμβασης υπήρξε η συντήρηση των αδειών λογισμικού καθώς και η προμήθεια επιπλέον αδειών.

2.5 Εν συνεχεία το έτος 2011, κατόπιν της υπ' αριθμ. 17389/2011 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, συνήφθη μεταξύ των ανωτέρω σύμβαση τύπου (direct) Microsoft Enterprise Agreement, αξίας 631.329,21 ευρώ και διάρκειας τριών ετών. Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα, στο πλαίσιο της εν λόγω σύμβασης και λόγω μείωσης του αριθμού του προσωπικού, πραγματοποιήθηκε αναπροσαρμογή των αδειών (500 λιγότερες σε σχέση με την προηγούμενη τριετία) και προμήθεια νέων προϊόντων.

**2.6** Το έτος 2014 συνήφθη, κατόπιν της υπ' αριθμ. 18354/2014 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, σύμβαση μεταξύ των ανωτέρω, τύπου (direct) Microsoft Enterprise Agreement, αξίας 742.667,22 ευρώ και διάρκειας τριών ετών. Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα, αντικείμενο της ως άνω σύμβασης αποτέλεσε η συντήρηση και παροχή πρόσθετων αδειών καθώς και υπηρεσίες «cloud» με προμήθεια σχετικών αδειών.

**2.7** Τέλος, το έτος 2017 συνήφθη, κατόπιν της υπ' αριθμ. 19153/2017 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, σύμβαση μεταξύ των ανωτέρω, τύπου (direct) Microsoft Enterprise Agreement, αξίας 1.505.245,56 ευρώ και διάρκειας τριών ετών με αντικείμενο την αγορά και χρήση αδειών λογισμικού. Η εν λόγω σύμβαση συνήφθη κατόπιν της παροχής σύμφωνης γνώμης της Αρχής με την υπ' αριθμ. 33/2017 Απόφασή της και του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας αυτής με την υπ' αριθμ. 156/2017 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

**2.8** Οι ανωτέρω υπό στοιχεία 2.4 έως 2.7 συμβάσεις συνήφθησαν ως ανανεώσεις της αρχικώς συναφθείσας το 2005 Enterprise Agreement (υπό στοιχείο 2.2), ενώ οι υπό στοιχεία 2.4 έως 2.6 συμβάσεις που αναφέρονται στην παρούσα Ενότητα (I) ανατέθηκε με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ χωρίς να προκύπτει διαδικασία ανάθεσης σύμφωνα με τις διατάξεις περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων που ίσχυαν σε έκαστο χρονικό σημείο κατά το οποίο αυτές ανατέθηκαν (2002, 2003, 2004, 2005, 2008, 2011 και 2014) ή τις διατάξεις του Κανονισμού Προμηθειών και Υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ (έγκριση ΔΣ ΕΥΔΑΠ ΑΕ 13348/05.09.2001), ως ίσχυε κάθε φορά.

**2.9** Με το με Α.Π. 1217/21.01.2020 έγγραφο αίτημά της, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ κατόπιν της υπ' αριθμ. 20453/15.01.2020 απόφασης του Διοικητικού της Συμβουλίου, αποφάσισε την εκ νέου ανανέωση της σύμβασης Enterprise Agreement που συνήφθη με την εταιρεία MICROSOFT IRELAND OPERATIONS LIMITED αρχικώς το έτος 2005, για τρία (3) έτη, ήτοι από 01.05.2020 έως 30.04.2023, δαπάνης ευρώ κατ' ανώτατο όριο 729.492,72 πλέον ΦΠΑ κατ' έτος και συνολικά για τα τρία έτη ευρώ κατ' ανώτατο όριο 2.188.478,16 πλέον ΦΠΑ. Σύμφωνα με το προαναφερθέν αίτημα, στο πλαίσιο της σύμβασης στη σύναψη της οποίας προτίθεται να προβεί η ΕΥΔΑΠ ΑΕ κατόπιν διαπραγμάτευσης και μετά την έκδοση σύμφωνης γνώμης της Αρχής, πρόκειται να «συμπληρωθεί» η προγενέστερη ανανέωση σύμβασης (2014-2017), ως εξής:

«• Τα βασικά προϊόντα λογισμικού (άδειες λειτουργικών συστημάτων εξυπηρετητών, απομακρυσμένης πρόσβασης, πακέτων ανάπτυξης λογισμικού, λογισμικού τελικού χρήστη, πλατφόρμας *bing maps*, τηλεδιάσκεψης) παραμένουν αμετάβλητα.

- Αυξάνονται (κατά 500 άδειες) οι άδειες χρήσης λειτουργικών συστημάτων τελικού χρήστη με τα αντίστοιχα πακέτα προστασίας και χρήσης υπηρεσιών του Office 365.
- Προστίθενται επιπλέον υπηρεσίες ασφαλείας στις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Γίνεται αύξηση της πίστωσης χρήσης της πλατφόρμας Cloud Microsoft Azure κατά 75.000€ ετησίως».

## II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

**3.** Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του Ν. 4013/2011, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 παρ. 2 περ. α' και β' του Ν. 4441/2016, «οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπíπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα προθεσμία είκοσι (20) εργασιμίων ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής».

4. Σύμφωνα με το άρθρο 2 «Ορισμοί» του Ν. 4412/2016, το οποίο, όσον αφορά στην Οδηγία 2014/25/ΕΕ, ενσωμάτωσε το άρθρο 2 αυτής: «8. ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης. 9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6».

5. Το άρθρο 225 «Μεικτές συμβάσεις που καλύπτουν την ίδια δραστηριότητα» (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ), ορίζει ότι : «2. Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο δύο ή περισσότερα είδη (έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες) ανατίθενται, σύμφωνα με τις διατάξεις που εφαρμόζονται στο είδος της σύμβασης που χαρακτηρίζει το κύριο αντικείμενο της σχετικής σύμβασης. Στην περίπτωση {...} ή μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες και εν μέρει από αγαθά, το κύριο αντικείμενο καθορίζεται, σύμφωνα με το ποια από τις εκτιμώμενες αξίες των αντίστοιχων υπηρεσιών ή αγαθών είναι η υψηλότερη.».

6. Το άρθρο 235 «Κατώτατα όρια» (άρθρο 15 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) Ν. 4412/2016 ορίζει ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, τα ακόλουθα:

α) 418.000 ευρώ για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και για τους διαγωνισμούς μελετών,

β) 5.225.000 ευρώ για τις συμβάσεις έργων,

γ) 1.000.000 ευρώ για συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιέχονται στον κατάλογο του Παραρτήματος XVII του Προσαρτήματος Β'. Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις ως άνω περιπτώσεις α' και β' ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 17 της Οδηγίας 2014/ 25/ΕΕ».

Ακολούθως, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1829 της Επιτροπής της 30ής Οκτωβρίου 2019, τα κατώτατα όρια εφαρμογής της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ από 1/1/2020 διαμορφώθηκαν ως εξής: "1) Το άρθρο 15 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ τροποποιείται ως εξής: 1) στο στοιχείο α), το ποσό των «443.000 EUR» αντικαθίσταται από το ποσό των «428.000 EUR»· 2) στο στοιχείο β), το ποσό των «5.548.000 EUR» αντικαθίσταται από το ποσό των «5.350.000 EUR».

7. Το άρθρο 236 «Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων» (άρθρο 16 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) Ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης {...} 3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου {...} 4. Η εκτιμώμενη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού {...} 11. Όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης: α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ίδιου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, ει δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης· β) είτε η εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες {...}».

8. Το άρθρο 263 «Επιλογή των διαδικασιών» (άρθρο 44 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) προβλέπει ότι: «[...] 3. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 269, οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να προσφεύγουν στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού».

9. Οι διατάξεις του άρθρου 269 Ν. 4412/2016 «Χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» (άρθρο 50 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ), προβλέπουν ότι: «οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν μια διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις: {...} γ) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους: {...} αα) ο στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης, όπου η ταυτότητα του καλλιτέχνη συνδέεται άρρηκτα με τον μοναδικό χαρακτήρα και την αξία του έργου τέχνης, ββ) δεν υφίσταται ανταγωνισμός, επειδή υπάρχουν τεχνικοί λόγοι που εμποδίζουν την ανάπτυξή του, γγ) για λόγους προστασίας αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ) και γγ) εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης {...} ε) στην περίπτωση συμβάσεων προμηθειών για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική αντικατάσταση αγαθών ή εγκαταστάσεων είτε για επέκταση υφιστάμενων αγαθών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να προμηθευτεί αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και τη συντήρηση».

10. Το άρθρο 261 «Ονοματολογίες» (άρθρο 41 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) Ν. 4412/2016 ορίζει ότι «Οποιοσδήποτε αναφορές σε ονοματολογίες στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης συμβάσεων γίνονται με τη χρήση του «Κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV)» όπως υιοθετήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Νοεμβρίου 2002, για το κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις».

11. Το άρθρο 376 Ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και σε όλους τους διαγωνισμούς μελετών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 3 έως 221), {...} και η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων, σύμφωνα με τα άρθρα 61, 120 και 290 αντίστοιχα, λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου {...}».

12. Το άρθρο 379 Ν. 4412/2016, ως ισχύει, ορίζει ότι: «1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του {...}».

### III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

13. Το υπό εξέταση αίτημα της ΕΥΔΑΠ ΑΕ αφορά στη σύναψη σύμβασης, η οποία αποτελεί την πέμπτη κατά σειρά ανανέωση της συναφθείσας αρχικώς κατά το έτος 2005 σύμβασης τύπου Enterprise Agreement με την εταιρεία MICROSOFT IRELAND OPERATIONS LIMITED.

14. Ανεξαρτήτως της διαδικασίας ανάθεσης τόσο των συμβάσεων ετήσιας διάρκειας των ετών 2002, 2003 και 2004, για τις οποίες δεν διατίθενται στοιχεία, όσο και της αρχικής σύμβασης Enterprise Agreement το έτος 2005 και των ανανεώσεων αυτής κατά τα έτη 2008, 2011 και 2014, καθώς δεν αφορούν στο υπό εξέταση αίτημα, και με την επιφύλαξη της νομιμότητας αυτών, σε ό,τι αφορά στο εν θέματι αίτημα της ΕΥΔΑΠ ΑΕ περί παροχής σύμφωνης γνώμης της Αρχής για προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης σύμφωνα με το Βιβλίο ΙΙ Ν. 4412/2016 και ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 269 περιπτ. (γ) υποπεριπτ. (γγ) και (ε), λεκτέα τα ακόλουθα:

15. Η σύμβαση στην οποία προτίθεται να προβεί η ΕΥΔΑΠ ΑΕ αποτελεί σύμβαση που συνάπτεται από αναθέτοντα φορέα, κατ' άρθρο 224 Ν. 4412/2016, κατά την άσκηση της οριζόμενης στο άρθρο 230 Ν. 4412/2016 δραστηριότητας «Υδωρ» και τούτο διότι αποτελεί δημόσια επιχείρηση κατ' άρθρο 224 Ν. 4412/2016, η οποία επιπλέον λειτουργεί επί τη βάση αποκλειστικού δικαιώματος, εκχωρηθέν σε αυτή δυνάμει διάταξης νόμου (Ν. 1068/1980, Ν. 2744/1999 ) καθώς και της από 09.12.1999 σύμβασης με το Ελληνικό Δημόσιο για τη χορήγηση αποκλειστικού δικαιώματος παροχής υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης, τελεί δε η προς ανάθεση σύμβαση σε συνάφεια προς την άσκηση των ως άνω δραστηριοτήτων, όπως ειδικότερα τεκμηριώνεται στο προαναφερθέν

έγγραφο παροχής συμπληρωματικών στοιχείων, σχετικά με την κάλυψη των αναγκών λειτουργίας της προς το σκοπό άσκησης της ασκούμενης από αυτή δραστηριότητας του άρθρου 230 Ν. 4412/2016. Συνεπώς, εφαρμοστέες διατάξεις για τη σύμβαση θέματος είναι οι διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ και εν προκειμένω του άρθρου 269 Ν. 4412/2016, επί αιτήματος προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση διαγωνισμού.

**16.** Η σύμβαση στην οποία προτίθεται να προβεί η ΕΥΔΑΠ ΑΕ είναι σύμβαση προμήθειας, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα στοιχεία και ιδίως από το έγγραφο παροχής συμπληρωματικών στοιχείων (Α.Π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 2218/23.04.2020), στο οποίο συνημμένα προσκομίζεται πίνακας με αναλυτική περιγραφή των προς προμήθεια αγαθών, με κοστολόγηση αυτών, καθώς και ανάλυση των προϊόντων κατά κωδικό CPV. Σύμφωνα με το Πίνακα αυτό όλα τα αναφερόμενα CPV ανήκουν στην οικογένεια 48000000 («Πακέτα λογισμικού και συστήματα πληροφορικής»). Ο εν λόγω Πίνακας προσαρτάται στην παρούσα ως Παράρτημα Ι αυτής.

Η συνολική αξία της σύμβασης θέματος, όπως αυτή αποτιμάται από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ στο αίτημά της και στο συνημμένο σε αυτό σχέδιο απόφασης του Διοικητικού της Συμβουλίου, θα ανέλθει κατ' ανώτατο όριο στο ποσό των ευρώ 729.492,72 πλέον ΦΠΑ κατ' έτος και συνολικά για τα τρία έτη κατ' ανώτατο όριο στο ποσό των ευρώ 2.188.478,16 πλέον ΦΠΑ, συνεπώς υπερβαίνει το τεθέν δια του άρθρου 235 Ν. 4412/2016 ποσού των 428.000,00 ευρώ για τις συμβάσεις προμηθειών και ως εκ τούτου συντρέχει αρμοδιότητα της Αρχής για εξέταση του αιτήματος για παροχή σύμφωνης γνώμης, κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περιπτ. γ υποπεριπτ. δδ' του Ν. 4013/2011, ως ισχύει.

**17.** Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες περιπτώσεις των άρθρων περί διαπραγμάτευσης (βλ. σχετικώς με τα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου οι Οδηγίες περί συντονισμού των διαδικασιών στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων να μην απωλέσουν την πρακτική αποτελεσματικότητά τους, τα κράτη μέλη και οι Αναθέτουσες Αρχές δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από τις εν λόγω Οδηγίες ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από τις Οδηγίες αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

**18.** Εν προκειμένω, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ ρητώς επικαλείται, τόσο δια του ανωτέρω αναφερθέντος αρχικώς υποβληθέντος αιτήματός της, όσο και δια του προαναφερθέντος εγγράφου παροχής συμπληρωματικών στοιχείων, ως νομική βάση του αιτήματός της, τις διατάξεις του άρθρου 269 περιπτ. γ' υποπεριπτ. γγ' (απουσία ανταγωνισμού για προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων) και την περιπτ. ε (συμπληρωματικές παραδόσεις). Ειδικότερα, η αιτούσα επικαλείται για το σύνολο των υπό προμήθεια ειδών τη διάταξη του άρθρου 269 περιπτ. γ' υποπερ. γγ', ενώ την περιπτ. ε' για μέρος αυτών και σωρευτικά με την προαναφερθείσα διάταξη. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η Αρχή έχει την εξουσία υπαγωγής των επικαλούμενων κάθε φορά πραγματικών περιστατικών στην ορθή νομική βάση που τυγχάνει εφαρμογής κατά περίπτωση και ανεξάρτητα από τη ρητή επίκληση εκ μέρους του αναθέτοντα φορέα στο υποβληθέν έγγραφο-αίτημα του των συγκεκριμένων νομικών βάσεων.

#### **A. Ως προς τη διάταξη του άρθρου 269 περιπτ. ε**

**19.** Σε ό,τι αφορά στην επικαλούμενη από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ νομική βάση του αιτήματός της, άρθρου 269 περιπτ. ε', για μέρος των αιτούμενων προμηθειών, σημειώνονται τα εξής:

Η εν λόγω διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο για συμβάσεις προμηθειών για συμπληρωματικές παραδόσεις από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική αντικατάσταση αγαθών ή εγκαταστάσεων είτε για επέκταση υφιστάμενων αγαθών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να αποκτήσει αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία θα προκαλούσαν ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες στη χρήση και τη συντήρηση. Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά, ενώ η ανάγκη σύναψης της σύμβασης προμήθειας με τον αρχικό προμηθευτή λόγω συνδρομής των ως άνω νομίμων προϋποθέσεων, ήτοι ότι τα υπό προμήθεια είδη, για λόγους συμβατότητας ή προς αποφυγή δυσανάλογων τεχνικών δυσχερειών και οικονομικών επιβαρύνσεων στη χρήση και συντήρησή τους επιβάλλεται να έχουν τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά με τα ήδη παραδοθέντα ή εγκατασταθέντα είδη, πρέπει να αιτιολογείται επαρκώς (βλ. ΕΣ Ι Τμ. 183/16, VI Τμ. 1281/2010, 3334/2009, ΣΤ Κλιμ. 69/2003, 93/2001). Επισημαίνεται ότι στην εν λόγω διάταξη δεν απαιτείται ο αρχικός προμηθευτής να είναι ο μοναδικός αλλά αρκεί η αλλαγή προμηθευτή (αντί του αρχικού) να υποχρεώνει τον αναθέτοντα φορέα να αποκτήσει αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία θα προκαλούσαν ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες στη χρήση και τη συντήρηση (βλ. ΔΕΚ C-337/05, *Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας*, σκ. 55 και 59).

**20.** Εν προκειμένω, η αιτούσα επικαλείται την εν λόγω νομική βάση για μέρος μόνο των υπό προμήθεια ειδών, παρόλο που εκ των διαλαμβανόμενων με το υποβληθέν αίτημα προκύπτει ότι το σύνολο των υπό προμήθεια ειδών, όπως αυτά αναλύονται στον προσκομιζόμενο από την αιτούσα Πίνακα Ειδών και προσαρτόμενο στην παρούσα ως Παράρτημα Ι, αποτελεί ανανέωση/ αντικατάσταση ή επέκταση των ήδη παραδοθέντων ή εγκατασταθέντων ειδών.

**21.** Η σύναψη της σύμβασης με τον αρχικό προμηθευτή επιβάλλεται, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της αιτούσας στο υποβληθέν αίτημα, για λόγους συμβατότητας και προς αποφυγή δυσανάλογων τεχνικών δυσχερειών και οικονομικών επιβαρύνσεων στη χρήση και συντήρησή τους, δοθέντος ότι η πληροφοριακή υποδομή της ΕΥΔΑΠ ΑΕ βασίζεται σε λογισμικά προϊόντα της εταιρείας Microsoft, η δε ενδεχόμενη αλλαγή των εν λόγω προϊόντων με προϊόντα άλλων κατασκευαστών θα υποχρέωνε την επιχείρηση σε ριζικό ανασχεδιασμό των πληροφοριακών δομών της, στην εκ νέου προμήθεια σωρείας προγραμμάτων και νέου εξοπλισμού, στην επανεκπαίδευση του προσωπικού της στα νέα λογισμικά και θα επέφερε εν γένει μεγάλες τεχνικές δυσχέρειες, λόγω της μεταξύ τους ασυμβατότητας στην ομαλή και ασφαλή λειτουργία του πληροφοριακού της συστήματος.

**22.** Εν προκειμένω, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ προβάλλει τους κάτωθι λόγους, προς τεκμηρίωση του αιτήματός της αναφορικά με την ανάγκη ανάθεσης σύμβασης εκ νέου στην εταιρεία MICROSOFT IRELAND OPERATIONS LIMITED, αντισυμβαλλόμενο της αρχικής σύμβασης για λόγους συμβατότητας και αποφυγής δυσανάλογων τεχνικών δυσχερειών και οικονομικών επιβαρύνσεων:

Η εταιρεία Microsoft είναι ο μόνος κατασκευαστής των προϊόντων της, πλην όμως προϊόντα που άπτονται της χρήσης αυτών παρέχονται όχι μόνο από την ίδια αλλά και από εξουσιοδοτημένους προς το σκοπό αυτό συνεργάτες της. Στο εν λόγω πλαίσιο επισημαίνεται ότι η σύμβαση, στην ανανέωση της οποίας προτίθεται να προβεί η αιτούσα ΕΥΔΑΠ ΑΕ, ως προελέχθη, αποτελεί απευθείας (direct) συμφωνία (Enterprise Agreement) με τους εκπροσώπους της έδρας της εταιρείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Δουβλίνο Ιρλανδίας), την οποία, δύναται να συνάπτει μόνο η «μητρική» εταιρεία και όχι οι συνεργάτες της, υπό την έννοια ότι οι ευνοϊκοί όροι που περιλαμβάνονται σε αυτή, ιδίως οικονομικής φύσης, είναι δυνατόν να παρασχεθούν για το αντικείμενο των προϊόντων της εταιρείας Microsoft, μόνο από τη «μητρική» εταιρεία.

Σε περίπτωση που ένας φορέας συνάψει άλλου τύπου συμφωνία με τρίτο, συνεργάτη της «μητρικής» εταιρείας, αυτή συνάπτεται ως έμμεση (indirect) συμφωνία, η οποία έχει άλλο οικονομικό αντικείμενο, λόγω της διαφοροποίησης των τιμολογίων για την παροχή των προϊόντων και επιβαρύνεται με το κόστος του τρίτου – συνεργάτη. Με το με ΑΠ εισερχ. ΕΑΑΔΗΣΥ 1937/06.04.2020 συμπληρωματικώς υποβληθέν έγγραφο, ο αιτών αναθέτων φορέας προσκόμισε στοιχεία σχετικά με ενδεχόμενη σύναψη έμμεσης (indirect) συμφωνίας, από τα οποία προκύπτει ότι η επιβάρυνση σε περίπτωση σύναψης νέας, τέτοιου τύπου συμφωνίας, επιβαρύνεται, ως

προς το κόστος, κατά ποσοστό 31% σε σχέση με την ανανέωση της υπάρχουσας και λήγουσας την 30.04.2020, απευθείας συμφωνίας με τη «μητρική» εταιρεία.

Επιπλέον και σε ό,τι αφορά στην ύπαρξη παρόμοιων αγαθών εύλογων, τα οποία είναι ετερογενή (ήτοι μη – Microsoft), σημειώνεται, πως η αιτούσα ΕΥΔΑΠ ΑΕ παραθέτει τεκμηρίωση σχετικά με την έρευνα στην οποία έχει προβεί προκειμένου να χρησιμοποιήσει μερικώς ετερογενή αγαθά (ανοικτού λογισμικού), από την οποία προκύπτει ασυμβατότητα της σχετικής λύσης, λόγω ασυμβατότητας του λογισμικού περιβάλλοντος με την υφιστάμενη πληροφοριακή υποδομή της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, καθώς και η μη διαλειτουργικότητα και συνεργασία μεταξύ των χρηστών των δυο λύσεων (Microsoft / ανοιχτό λογισμικό).

Επιπροσθέτως, και σε ό,τι αφορά στην ύπαρξη οικονομοτεχνικής μελέτης, από την οποία να προκύπτει στάθμιση των παραμέτρων που καθιστούν συμφερότερη την προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, με πλήρη και ειδική αιτιολογία που πρέπει να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, για τους λόγους που επέβαλαν την απόφαση αυτή, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ στα συνημμένα του εγγράφου παροχής συμπληρωματικών στοιχείων, πλέον των ανωτέρω, παραθέτει τα ακόλουθα: «*Οποιαδήποτε αλλαγή του πληροφοριακού περιβάλλοντος της ΕΥΔΑΠ, πρέπει να εξεταστεί ατομικά και σε συνάρτηση με το σύνολο των ανωτέρω περιγραφόμενων συστημάτων, αφού ακόμα και μια φαινομενική απλή αλλαγή θα μπορούσε να επιφέρει σημαντικά προβλήματα και διατάραξη υπηρεσιών. Ενδεικτικά όταν η Εταιρεία εξέτασε την ενδεχόμενη μετάβαση στην πλατφόρμα αυτοματισμού γραφείου Libre Office διαπίστωσε ότι δεν καλύπτονται βασικές απαιτήσεις [...].*

*Σε ένα σενάριο στο οποίο η υιοθέτηση αυτής της λύσης θα έπρεπε να υιοθετηθεί, αμέσως γίνεται ορατό ότι θα προκαλούσε προβλήματα, όχι μόνο στην παραγωγικότητα των τελικών χρηστών οι οποίοι θα έπρεπε να χρησιμοποιούν παράλληλα εργαλεία για την εκτέλεση της εργασίας τους, όσο και σε τρίτα συστήματα όπως συστήματα διακίνησης εγγράφων, ανάλυσης δεδομένων κλπ. Είναι αντιληπτό ότι η χρήση ενός εναλλακτικού προϊόντος ενδέχεται να έχει δυσμενείς επιπτώσεις χωρίς να έχει προηγηθεί η επανεξέταση και ο επανασχεδιασμός μέρους ή του συνόλου των συστημάτων που έχει αναπτύξει η ΕΥΔΑΠ. Συνεπώς η επανεξέταση και αλλαγή της πολιτικής της ΕΥΔΑΠ για την χρήση ομογενούς περιβάλλοντος θα οδηγούσε:*

- *Σε ένα ριζικό επανασχεδιασμό των πληροφοριακών συστημάτων της με δυσανάλογα μεγάλες τεχνικές δυσχέρειες στην ομαλή και ασφαλή λειτουργία.*
- *Μειωμένη λειτουργία ή και ολική διακοπή κρίσιμων συστημάτων.*
- *Σε αυξημένο διοικητικό φόρτο εργασίας, καθώς θα έπρεπε να προβεί σε μια σειρά μελετών για την βιωσιμότητα και την δυνατότητα μετάβασης κάθε συστήματος σε άλλο περιβάλλον τόσο για κάθε ένα σύστημα ατομικά όσο και συνδυαστικά με τρίτα συστήματα.*
- *Διασπορά υπηρεσιών και συστημάτων με παράλληλη αύξηση διαχειριστικού φορτίου.*
- *Σε αύξηση του ρίσκου λειτουργίας των συστημάτων της λόγω υιοθέτησης εναλλακτικών λύσεων με μη εγγυημένα αποτελέσματα.*
- *Αποποίηση συσσωρευμένης γνώσης ετών και επανεκπαίδευση του συνόλου του προσωπικού της.*
- *Άμεση μείωση της αποδοτικότητας του προσωπικού υποστήριξης και χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων.*
- *Εξαιρετικά μεγάλη οικονομική επιβάρυνση λόγω των νέων προμηθειών, νέων συντηρήσεων, μελετών, προγραμμάτων επανεκπαίδευσης κλπ.»*

**23.** Εκ των ανωτέρω προσκομισθέντων στοιχείων διαφαίνεται ότι, καταρχήν, πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης της περ. ε του άρθρου 269 του ν. 4412/2016 και μάλιστα για το σύνολο των υπό προμήθεια ειδών. Επί της αποδοχής, ωστόσο, την εν λόγω νομικής βάσης, λεκτέα τα εξής: Δεδομένων των πολλαπλών ανανεώσεων της αρχικής σύμβασης κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα, αλλά κι ενόψει των επικείμενων κατά τα επόμενα έτη αναφέυεται προβληματισμός ως προς το σημείο έως το οποίο εξικνείται η δυνατότητα χρήσης της εν λόγω εξαιρετικής ρύθμισης, προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο σκοπός που αυτή εξυπηρετεί χωρίς, ωστόσο, να απωλέσει τον ειδικό και στενά ερμηνευόμενο χαρακτήρα της.



## **B. Ως προς τη διάταξη του άρθρου 269 περιπτ. γ υποπεριπτ. γγ**

**24.** Σε ό,τι αφορά στην επικαλούμενη διάταξη του άρθρου 269 περιπτ. γ' υποπεριπτ. γγ' του ν. 4412/2016, η οποία αφορά σε προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης προκειμένου να ανατεθεί σύμβαση σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για λόγους σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, και μόνο στην περίπτωση που δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο, σημειώνεται ότι παρέλκει η εξέταση συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής της καθώς το αντικείμενο του υπό εξέταση αιτήματος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της περίπτωσης ε του άρθρου 269 του ν. 4412/2016 και ως εκ τούτου δεν κρίνεται αναγκαίο να εξεταστεί συμπληρωματικά η εν λόγω νομική βάση.

## **IV. Συμπέρασμα**

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

**Την παροχή σύμφωνης γνώμης** επί του αιτήματος της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, κατ' άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανανέωση σύμβασης προμήθειας Microsoft Enterprise Agreement, για τρία (3) έτη, με την εταιρεία MICROSOFT IRELAND OPERATIONS LIMITED, δαπάνης ευρώ κατ' ανώτατο όριο 729.492,72 πλέον ΦΠΑ κατ' έτος και συνολικά για τα τρία έτη ευρώ κατ' ανώτατο όριο 2.188.478,16 πλέον ΦΠΑ, κατ' άρθρο 269 περ. ε' του ν. 4412/2016, λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

**Αθήνα, 21 Μαΐου 2020**

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ**

**Ο Αντιπρόεδρος**

**Αδάμ Καραγλάνης**